

ประสิทธิผลของโปรแกรมการให้บริการผู้ป่วยเบาหวานวิถีใหม่ โดยชุมชนมีส่วนร่วมตำบลบัวน้อย

วรรณิ พันธวิไล, พย.บ.¹, กำพล เข้มทอง, ส.ด.², นัทธมน เวียงคำ, ส.ม.³

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบกึ่งทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการจัดการตนเองในการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวาน 2) เพื่อศึกษาผลลัพธ์ของการจัดการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานแบบวิถีใหม่ร่วมกับชุมชนตำบลบัวน้อย และ 3) เปรียบเทียบระดับน้ำตาลในเลือดสะสมภายในกลุ่มระหว่างก่อนกับหลังการทดลองสะสมในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานภายในกลุ่มที่ใช้รูปแบบการให้บริการวิถีใหม่ กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพันลำ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ 2 กลุ่ม กลุ่มละ 25 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรม ระยะเวลา 12 สัปดาห์ เครื่องมือวิจัย ใช้แบบสอบถาม 2 ครั้ง ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2567 ถึง กุมภาพันธ์ 2568 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณานำเสนอด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มัธยฐาน สถิติ Independent t-test

ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีผลต่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หลังการทดลองผลต่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p-value<0.001) โดยพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 1.13 ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีผลต่างเฉลี่ยของระดับน้ำตาลที่เจาะทางปลายนิ้วของผู้ป่วยโรคเบาหวานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หลังการทดลองผลต่างเฉลี่ยของระดับน้ำตาลปลายนิ้วของผู้ป่วยโรคเบาหวานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p-value<0.001) โดยพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของระดับน้ำตาลที่เจาะทางปลายนิ้วของผู้ป่วยโรคเบาหวานลดลง

การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการดูแลอย่างใกล้ชิด คอยส่งเสริมให้กำลังใจ การให้ความรู้ตามกระบวนการและเทคนิคของการมีส่วนร่วม เสริมสร้างศักยภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ให้เกิดพลังในการปฏิบัติตัว การรักษา การรับประทานยาเป็นระยะเวลานาน ซึ่งกิจกรรมที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งทางตรงและโดยอ้อม บูรณาการผลงานในโปรแกรมการให้ความรู้ การสร้างแนวปฏิบัติโดยที่ร่วมกันออกแบบ สนับสนุนกันเองภายในครอบครัว โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ตลอดจนการใช้ระบบบริการสาธารณสุขดำเนินการอยู่แล้วเสริมพลังใจในการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง

คำสำคัญ: โปรแกรมการสร้างการรับรู้และการสร้างพลังอำนาจ, ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลไม่ได้

¹พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพันลำ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

Email: wannee03310@gmail.com

²นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ Email: baokamk@gmail.com

³นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพันลำ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

Email: natthamon_76@hotmail.com

Effectiveness of the New Normal Diabetes Patient Service Program Community with Participation in Bua Noi Subdistrict

Wanee Punvilai, *B.N.S.*¹, Kampo Khemthong, *Dr.P.H.*², Natthamon Wiangkham, *M.P.H.*³

Abstract

This quasi-experimental research aimed to 1) study the effectiveness of self-management in controlling blood sugar levels in diabetic patients; 2) examine the results of self-management in diabetic patients using the new lifestyle approach in collaboration with the Bua Noi Subdistrict community; and 3) compare cumulative blood sugar levels within groups before and after the intervention. The sample consisted of type 2 diabetes patients with uncontrolled blood sugar levels at Ban Phan Lam Subdistrict Health Promoting Hospital, Kanthararom District, Sisaket Province. The experimental group received a 12-week program. The research instrument used questionnaires administered twice before and after the intervention, from November 2024 to February 2025. Data were analyzed using descriptive statistics, presenting percentages, means, standard deviations, medians, and independent t-tests.

The results revealed that before the intervention, the experimental and comparison groups had a statistically significant difference in knowledge scores. After the intervention, the difference in knowledge scores was statistically significant at the 0.05 level (p -value <0.001). The experimental group had a significantly higher average knowledge score. The mean difference in fingertip blood sugar levels was 1.13 times higher than the comparison group. Before the experiment, the experimental and comparison groups showed a statistically insignificant difference in the mean fingertip blood sugar levels of the diabetic patients. After the experiment, the difference in the mean fingertip blood sugar levels of the diabetic patients was statistically significant at the 0.05 level (p -value <0.001). The experimental group showed a decrease in the mean fingertip blood sugar score of the diabetic patients.

Involving the community in close care, providing encouragement and support, and providing knowledge on the process and techniques of participation, empowers diabetic patients to practice self-care, treat themselves, and take medication for a long period of time. The activities, which involve the community directly and indirectly, are integrated into the education program, creating guidelines through collaborative design, and supporting each other within families through village health volunteers and community leaders. Furthermore, the public health service system is used to strengthen morale and encourage proper behavior.

KEYWORDS: Effectiveness of Program, self-awareness and empowerment, type 2 Diabetes Mellitus uncontrolled

¹ Registered Nurse, Professional level, Ban Punlum Health Promoting Hospital, Kanthararom District, Sisaket Province
Email: wanee03310@gmail.com

² Public Health Technical Officer, Senior Professor level, Sisaket Provincial of Public Health office

³ Public Health Technical Officer, Ban Punlum Health Promoting Hospital, Kanthararom District, Sisaket Province